

EK ZIŅOJUMA PAR LATVIJU 2020 KOPSAVILKUMS

Neraugoties uz investīciju samazināšanos, ekonomiskā aktivitāte joprojām ir stabila. Galvenās reformas virzās uz priekšu labi, taču joprojām ir problemātiski nodrošināt, lai izaugsme nāktu par labu visiem sabiedrības slāņiem. Lai gan tiek lēsts, ka investīcijas samazināsies, paredzams, ka Latvijas izaugsme saglabāsies stabila, pateicoties spēcīgam darba tirgum, kas veicinās privātā patēriņa pieaugumu. No ilgtermiņa perspektīvas raugoties, Latvija ir viena no ES konverģences līderēm; tomēr, valstij kļūstot bagātākai, tās ienākumu pieaugums arvien vairāk būs atkarīgs no ieguldījumiem cilvēkkapitālā un inovācijās, kuru sniegums ir bijis ierobežots. Publiskās finanses kopumā ir saglabājušās stabilas, samazinoties valsts parādam. Tomēr izaugsme nav bijusi pilnībā iekļaujoša, jo nevienlīdzība joprojām ir augsta un attālie reģioni atpaliek no Rīgas reģiona. Latvijas galvenie izaicinājumi nākamajās desmitgadēs būs ES vidējo rādītāju sasniegšana, ekonomikas dekarbonizācija un izaugsmes ieguvumu plašāka izplatīšana, vienlaikus risinot sarūkoša iedzīvotāju skaita problēmu.

IKP izaugsme kļūst mērenāka, jo samazinās investīcijas un eksports saskaras ar šķēršļiem ārējās vides pasliktināšanās dēļ. IKP pieaugums sasniedza 2,1 % 2019. gadā, norādot uz ES fondu stimulēto investīciju pieplūduma beigām, kuru rezultātā IKP pieaugums pārsniedza 4 % pēdējo divu gadu laikā. Lai gan ieguldījumu pieaugums samazinājās no divciparu skaitļiem 2017. un 2018. gadā līdz aptuveni 4 % 2019. gadā, privātais patēriņš saglabājās stabils, ko veicināja spēcīgs darba tirgus un augsts algu pieaugums. No vienas puses, eksporta pieaugumu bremsēja finanšu un transporta pakalpojumu samazināšanās, turpretim, no otras puses, laba raža veicināja graudu eksportu. Kopumā ārvalstu pieprasījuma samazināšanās atspoguļojās Latvijas eksporta pieaugumā, kas 2019. gadā bija 2,7 %, salīdzinot ar 4,0 % iepriekšējā gadā. Raugoties nākotnē, tiek lēsts, ka izaugsme saglabāsies stabila – aptuveni 2½ % 2020. un 2021. gadā.

Darba tirgus rādītāji ir ļoti labi. Nodarbinātības līmenis turpināja palielināties (76,8 % 2018. gadā), pateicoties darbaspēka sarukumam. Bezdarba līmenis no 7,4 % 2018. gadā samazinājās līdz 6,4 % 2019. gadā. Ilgstošie bezdarbnieki un jaunieši arī turpina gūt labumu no stabila uzlabojuma darba tirgū, bet joprojām pastāv

atšķirības reģionu un prasmju līmenī. Tiek prognozēts, ka turpmākajos gados bezdarbs turpinās samazināties, galvenokārt tāpēc, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ darbaspēka piedāvājums turpinās sarukt.

Darbaspēka piedāvājuma samazināšanās veicina strauju darbaspēka izmaksu pieaugumu, bet riski joprojām ir ierobežoti. Darbaspēka izmaksu pieaugums Latvijā pēdējo sešu gadu laikā ir bijis viens no straujākajiem ES valstu vidū. Tā galvenais cēlonis ir darbaspēka piedāvājuma samazināšanās, ko izraisa iedzīvotāju novecošana un emigrācija. Darbaspēka izmaksu pieaugums pēdējos gados ir ievērojami pārsniedzis ražīguma pieaugumu, raisot bažas par Latvijas izmaksu konkurētspēju. Tomēr līdz šim Latvijai ir izdevies palielināt savas eksporta tirgus daļas, un tā kā tekošais konts kopumā ir līdzsvarots un kredītu pieaugums ir zems, pārkaršanas risks ir ierobežots. Pozitīvi ir tas, ka ienākumu pieaugums var palīdzēt apturēt emigrāciju, kas ir galvenais iedzīvotāju skaita samazināšanās virzītājspēks.

Latvijas galvenais ekonomikas mērķis joprojām ir stabila ienākumu konverģence ar ES vidējo rādītāju. Latvijas ienākumi uz vienu iedzīvotāju pēdējo piecu gadu laikā ir palielinājušies par 22 %, un tā galvenais virzītājspēks bija ražīguma pieaugums. Tomēr 2018. gadā tie bija tikai 69 % no ES vidējā rādītāja, un ienākumu atšķirība ar ES joprojām ir spēcīgs emigrācijas virzītājspēks. Tādēļ pastāvīga konverģence joprojām ir Latvijas nozīmīga problēma gan tās iedzīvotāju dzīves līmeņa uzlabošanā, gan emigrācijas apturēšanā. Ražīguma pieaugums ir bijis stabils visā pēckrīzes periodā. Tomēr bažas par noturīgu konverģenci ar ES vidējo rādītāju joprojām rada Latvijas pieaugošās infrastruktūras izmaksas, ko izraisa iedzīvotāju skaita samazināšanās, vāji inovācijas rādītāji un nepietiekami ieguldījumi cilvēkkapitālā.

Ienākumu un iespēju nevienlīdzība joprojām ir ievērojama. Ienākumu sadalījums Latvijā ir nevienlīdzīgāks nekā vidēji ES, un situācija 2018. gadā pasliktinājās. Pārdalei, izmantojot nodokļus un sociālos pārvedumus, ir mazāka ietekme uz ienākumu nevienlīdzību nekā citās dalībvalstīs, jo sociālās aizsardzības sistēmas adekvātums un nodokļu sistēmas progresivitāte ir ierobežoti. Jo īpaši vecāka gadagājuma cilvēki un cilvēki ar invaliditāti saskaras ar augstu nabadzības līmeni. Turklāt veselības aprūpes pieejamība ir

sarežģītāka iedzīvotāju grupām ar zemiem ienākumiem, un izglītības kvalitāte joprojām ir nevienlīdzīga starp lielākām pilsētu un mazākām lauku skolām. Turklāt pastāv lielas reģionālās atšķirības ienākumu līmenī, un visnabadzīgākie reģioni saņem tikai aptuveni pusi no tā ienākumu līmeņa, ko saņem Rīgā.

Prasmju trūkums un neatbilstība ir viens no galvenajiem šķēršļiem ieguldījumiem darījumdarbībā un ierobežo ražīguma pieaugumu. Ierobežotais darbaspēka piedāvājums ir izraisījis kvalificētu darbinieku trūkumu. Tajā pašā laikā mazkvalificēti darba ņēmēji ir mazāk pieprasīti un saskaras ar lielāku bezdarbu. Spēcīga izaugsme būvniecības nozarē piesaista daļu no mazkvalificētā un vidēji kvalificētā darbaspēka, savukārt kvalifikācijas celšanai un pieaugušo izglītībai bija maza ietekme uz prasmju neatbilstības mazināšanu. Zemais darbaspēka digitālo prasmju līmenis ierobežo digitālo tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos un inovācijas potenciālu. Turklāt darba iespējas ir koncentrētas pilsētu centros, savukārt darbaspēka mobilitāti no mazāk dinamiskiem rajoniem kavē cenas ziņā pieejamu mājokļu pieejamība un vāji attīstīti transporta savienojumi.

Publisko izdevumu pieaugums tiek ierobežots pēc nesen ieviestajiem nodokļu samazinājumiem. Darbaspēka un uzņēmumu ienākuma nodokļa samazinājumu laikposmā no 2018. līdz 2020. gadam tikai daļēji kompensēja ieņēmumus palielinoši pasākumi. Tā rezultātā sagaidāms, ka laikposmā no 2018. līdz 2020. gadam samazināsies gan valdības ieņēmumu, gan izdevumu īpatsvars IKP.

Ēnu ekonomikas apjoms ir samazinājies, bet joprojām ir liels salīdzinājumā ar citām ES valstīm. Lielais neoficiālās ekonomikas apmērs samazina valdības ieņēmumus un tās spēju tērēt, kā arī kropļo konkurenci un resursu sadali. Uzņēmumi, kas ir iesaistīti neoficiālā darbībā, neaug un pieķeršanas gadījumā ir gatavi slēgšanai. Bankas nevēlas izsniegt aizdevumus šādiem uzņēmumiem. Lai gan to īpatsvars samazinās, daudzi darbinieki joprojām ir daļēji vai pilnībā nedeklarēti un saskaras ar zemāku sociālo aizsardzību.

Latvija var palielināt savu ilgtermiņa izaugsmes potenciālu, koncentrējot privātās un publiskās

investīcijas inovācijā, cilvēkkapitālā un reģionālajā attīstībā. Latvija joprojām ir ekonomikas iedzīšanas procesā esoša ekonomika, un tās galvenais valsts attīstības mērķis ir palielināt IKP uz vienu iedzīvotāju. Kā liecina produktivitātes pieauguma tempa samazināšanās, agrīnā iedzīšanas posma sniegtie vieglie ieguvumi ir izsmelti. Tas nozīmē, ka produktivitātes pieaugumam arvien vairāk būs jābalstās uz zinātnesietilpīgām darbībām. Latvijas vājākais punkts ir bijusi inovācija, kam nepieciešami ieguldījumi pētniecībā un izstrādē, cilvēku zināšanu un prasmju pilnveidošanā un citos nemateriālos aktīvos. Latvija arī iegūtu, stimulējot savu perifēro reģionu ekonomiskā potenciāla attīstību – palielinot piekļuvi tiem un sekmējot energoefektivitāti, nodarbinātību un investīciju iespējas tajos. Visbeidzot, ir vajadzīgi ieguldījumi sociālās iekļautības un veselības aprūpes jomā, lai novērstu lielo nevienlīdzību un nevienmērīgu piekļuvi nodarbinātībai un sabiedriskajiem pakalpojumiem. Turklāt, lai sasniegtu klimata un enerģētikas mērķus un veidotu jaunu izaugsmes modeli, būs svarīgi apzināt investīciju vajadzības ekotehnoloģijās, ilgtspējīgos risinājumos un nodrošināt pienācīgu finansējumu.

Latvija ir panākusi zināmu progresu 2019. gada konkrētai valstij adresēto ieteikumu īstenošanā.

Zināms progress ir panākts turpmāk minētajās jomās.

- Nodokļu ķēlis ir samazināts un tuvināts ES vidējam rādītājam.
- Tiek veikti pasākumi, lai novērstu sociālo atstumtību, uzlabojot garantēto minimālo ienākumu, minimālās pensijas un ienākumu atbalstu personām ar invaliditāti 2020. gadā. Tomēr pabalstu adekvātums joprojām ir zems.
- Valsts pārvaldes pārskatatbildības un efektivitātes uzlabošana. Latvija ir uzsākusi teritoriālās pārvaldes reformu, lai uzlabotu pašvaldību pārvaldību.
- Turpinās centieni uzlabot veselības aprūpes sistēmas pieejamību, kvalitāti un izmaksu lietderību. Tomēr paredzams, ka publiskais finansējums veselības aprūpei kā daļa no IKP 2020. gadā samazināsies.

- Pasākumi, ar ko konsolidē resursus izglītībai, tai skaitā lielajam skolu tīklam, vienlaikus uzlabojot kvalitāti un efektivitāti, ir atlikti. Notiek reformas, lai uzlabotu profesionālo izglītību un apmācību, bet to pievilcība joprojām ir zema. Nav jaunu pasākumu, lai uzlabotu pieaugušo izglītības nodrošināšanu. Tiek īstenoti plāni par visaptverošas prasmju stratēģijas izstrādi.

Latvijas sniegums attiecībā uz sociālo rezultātu pārskata rādītājiem, kas atbalsta Eiropas sociālo tiesību pīlāru, norāda uz vairākām nodarbinātības un sociālajām problēmām, kā arī uz dažiem pozitīviem rezultātiem. Latvijas darba tirgus rādītāji pēdējos gados ir bijuši stabili. Nodarbinātības līmenis ir sasniedzis vēsturiski augstu līmeni, un dzimumu nodarbinātības atšķirība ir viena no zemākajām ES. Tomēr joprojām pastāv nodarbinātības atšķirības starp reģioniem un prasmju līmeņiem. Turklāt izaugsme nav bijusi pilnībā iekļaujoša, jo nevienlīdzība joprojām ir augsta. Nabadzības vai sociālās atstumtības risks ir nedaudz palielinājies, jo situācija turpina pasliktināties cilvēkiem ar invaliditāti, gados vecākiem cilvēkiem un bezdarbniekiem. Piekļuve cenas ziņā pieejamai veselības aprūpei ir problēma, un lai gan iedzīvotāju norādītās neapmierinātās vajadzības pēc medicīniskās aprūpes samazinās, tās joprojām ir augstas.

- **Tiek prognozēts, ka Latvija sasniegs lielāko daļu no saviem 2020. gada mērķiem, izņemot investīcijas pētniecībā un izstrādē.** Attiecībā uz progresu valsts mērķu sasniegšanā saskaņā ar stratēģiju “Eiropa 2020” Latvija ir sasniegusi savu nodarbinātības līmeņa mērķi un atjaunojamo energoresursu enerģijas mērķi. Tā ir sasniegusi savus mērķus, proti, novērst izglītības priekšlaicīgu pamešanu un terciārās izglītības iegūšanu 2016. gadā, un sekmīgi virzās uz priekšu, lai ierobežotu siltumnīcefekta gāzu emisiju pieaugumu. Tajā pašā laikā, turpinot palielināties tās enerģijas patēriņam, pastāv mērens risks, ka energoefektivitātes mērķis netiks sasniegts. Tomēr tā krietni atpaliek no sava publisko pētniecības un izstrādes investīciju mērķa, ko tā, visticamāk, līdz 2020. gadam nesasniegs. Turklāt relatīvās nabadzības pieauguma dēļ

Latvija ir novirzījies no tās nabadzības samazināšanas mērķa.

Latvija sekmīgi virzās uz lielāko daļu Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu ar lēnāku progresu veselības, inovācijas un nevienlīdzības mazināšanas jomā⁽¹⁾.

Šajā ziņojumā iekļautās analīzes galvenie konstatējumi un saistītās politikas problēmas ir izklāstītas turpmāk.

- **Latvijas nodokļu ieņēmumu daļu IKP ir samazinājuši nodokļu samazināšanas pasākumi.** Galvenie ieņēmumu avoti ir darbaspēka un patēriņa nodokļi, savukārt kapitāla nodokļu īpatsvars ir zems, un uzņēmumu ienākuma nodokļa reforma to ir vēl vairāk samazinājusi. Īpašuma aplikšana ar nodokļiem joprojām ir balstīta uz novecojušām vērtībām, kas laika gaitā samazina ieņēmumus no īpašuma regulāras aplikšanas ar nodokļiem. Zemais valsts ieņēmumu īpatsvars IKP ierobežo spēju finansēt publiskos izdevumus sociālajai aizsardzībai un veselības aprūpei, kas ir mazāki nekā citās dalībvalstīs.
- **Lai gan hipotekāros izdevumus veicina valsts atbalsts, kopumā kredītu pieaugums joprojām ir zems.** Lai gan kopējais kredītu pieaugums pēdējā gada laikā ir palielinājies, tas seko ilgam negatīvas izaugsmes periodam. Vidējā termiņā mērīts, tas joprojām ir ievērojami zemāks par nominālo IKP pieauguma tempu. Valsts atbalsts mājokļa iegādei ģimenēm ir nedaudz veicinājis hipotekāro kreditēšanu, bet tas joprojām ir ievērojami zemāks par hipotekāro kredītu pieaugumu pārējās Baltijas valstīs. Kredītu pieaugumu ierobežo ēnu ekonomikas izplatība un 2009. gada finanšu krīzes sekas, kas kaitēja daudzu mājsaimniecību kredītvēsturei.

(1) Eiropas pusgads sava juridiskā pamata ietvaros var palīdzēt virzīt valstu ekonomikas un nodarbinātības politiku uz Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanu, uzraugot progresu un nodrošinot valstu pasākumu ciešāku koordināciju. Šajā ziņojumā ir analizēta Latvijas virzība ceļā uz ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. E pielikumā ir sniegts IAM rādītāju kopums Latvijai.

Vienlaikus Latvijas banku nozare joprojām ir finansiāli stabila.

- **Latvija ir samazinājusi riskantu naudas plūsmu caur savām bankām un pārveidojusi savu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas sistēmu.** Latvija ir veikusi vairākus nozīmīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās finanšu sistēma netiek izmantota nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai. Aizliedzot nerezidentu pastkastītes uzņēmumu apkalpošanu, Latvija ir būtiski samazinājusi riskantu naudas plūsmu caur savām bankām. Turklāt tā ir grozījusi vairākus tiesību aktus, lai uzlabotu pārvaldību un precizētu galveno ieinteresēto personu pienākumus. Visbeidzot, tā ir stiprinājusi galveno uzraudzības, finanšu ziņu vākšanas un tiesībaizsardzības iestāžu spējas.
- **Latvijas darba tirgus rādītāji kopumā ir pozitīvi, bet darbaspēka kvalifikācijas celšana ir vāja.** Lai arī kopumā bezdarbs ir zems, mazāk kvalificēts darbaspēks, vecāka gadagājuma darba ņēmēji, etniskās minoritātes un lauku apvidos dzīvojošie aizvien saskaras ar lielāku bezdarbu. Viņu līdzdalība pieaugušo izglītībā un pasākumos, kas atvieglo atgriešanos darbā, ir zema. Digitālās prasmes arī ir zem ES vidējā rādītāja. Nozaru līmeņa sarunas ir nostiprinātas, bet sociālo partneru vispārējās spējas joprojām ir ierobežotas.
- **Latvijas izglītības sistēma labi darbojas pamatprasmju līmenī, bet tās efektivitātes uzlabošana un kvalitātes nodrošināšana visiem joprojām ir problemātiska.** Skolēnu sniegums pārsniedz ES vidējo rādītāju, tomēr pilsētu skolas vidēji uzrāda labākus rezultātus nekā lauku skolas. Valdība saskaras ar diviem uzdevumiem – racionalizēt lielo un neefektīvo skolu tīklu un atjaunot mācītspēkus, uzlabojot skolotāja profesijas pievilcību. Reformas šajās jomās vēl nav devušas vēlamās uzlabojumus. Valdība ir veikusi pasākumus, lai konsolidētu un uzlabotu augstāko izglītību, taču sistēma joprojām ir sadrumstalota un nav pietiekami konkurētspējīga starptautiskā līmenī. Lai gan terciārās izglītības iegūšanas līmenis ir augsts, zinātņu, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas absolventu īpatsvars ir zems.
- **Profesionālā izglītība un apmācība tiek modernizēta, bet studentu īpatsvars šāda veida izglītībā ir zemāks par ES vidējo rādītāju.**
- **Pasākumi, lai novērstu augsto nabadzības vai sociālās atstumtības risku, ir ierobežoti.** Nabadzība ir izplatīta vecāka gadagājuma cilvēku, cilvēku ar invaliditāti un bezdarbnieku vidū. Nodokļu un pabalstu politikā laikposmā no 2008. līdz 2018. gadam veiktajām izmaiņām nebija lielas nozīmes. Minimālais ienākumu līmenis, minimālās pensijas un atbalsts personām ar invaliditāti ir palielinājies no 2020. gada, bet mazāk, nekā sākotnēji paredzēts. Tajā pašā laikā bezdarbnieka pabalsti ir samazināti. Turklāt pastāv nepilnības pašnodarbināto un nestandarta darba ņēmēju sociālajā aizsardzībā. Iedzīvotāju grupām ar zemiem ienākumiem ir slikti dzīves apstākļi, un piekļuve sociālajiem mājokļiem ir ierobežota.
- **Zems publisko izdevumu līmenis veselības aprūpei un neveselīga dzīvesveida izvēle ir galvenie iemesli iedzīvotāju sliktajai veselībai.** Ir uzsāktas reformas, kuru mērķis ir uzlabot veselības aprūpes efektivitāti un kvalitāti, taču tās joprojām ir agrīnā posmā. Veselības aprūpes darbaspēka trūkums, jo īpaši reģionos ārpus Rīgas un aprūpes nozarē kopumā, kavē piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem un apdraud veselības aprūpes reformu īstenošanu. Publiskā finansējuma pieaugums pēdējos gados ir uzlabojis veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un samazinājis gaidīšanas laiku. Tomēr paredzams, ka valsts izdevumi veselības jomā turpmākajos gados saglabāsies krietni zemāki par ES vidējo rādītāju. Būtu vajadzīgi ieguldījumi, lai uzlabotu piekļuvi veselības aprūpei un tās kvalitāti, uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu ģeogrāfisko pieejamību un īstenotu plānotās reformas.
- **Enerģijas patēriņa samazināšana transporta un mājokļu nozarē ir Latvijas galvenie klimata politikas uzdevumi.** Latvijas siltumnīcefekta gāzu emisijas uz vienu iedzīvotāju ir vienas no zemākajām ES. Tas ir tāpēc, ka tās enerģijas patēriņš uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā vidēji ES un atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvars

ir viens no augstākajiem ES. Tomēr, lai sasniegtu savu 2030. gada mērķi attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijām, tai būs jāpārvar pašreizējā enerģijas patēriņa pieauguma tendence transporta un mājokļu nozarē. Turklāt tai būs jāturpina palielināt atjaunojamo energoresursu īpatsvars, ko tā ir veiksmīgi darījusi siltumapgādes un elektroenerģijas ražošanas nozarēs, bet ko nav izdevies panākt transporta nozarē. Turklāt tai būs jāuzlabo aprites ekonomikas rezultāti un jāuzlabo lauksaimniecības un mežsaimniecības prakses ilgtspēja. Komisijas priekšlikums par taisnīgas pārkārtošanās mehānismu saskaņā ar nākamo daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam ietver Taisnīgas pārkārtošanās fondu, īpašu taisnīgas pārkārtošanās shēmu *InvestEU* ietvaros un jaunu publiskā sektora aizdevumu mehānismu ar EIB. Tas ir veidots tā, lai nodrošinātu, ka pāreja uz ES klimatneitralitāti ir taisnīga, palīdzot visvairāk skartajiem Latvijas reģioniem novērst sociālās un ekonomiskās sekas. Galvenās prioritātes Taisnīgas pārkārtošanās fonda atbalstam, kas izveidots kā daļa no Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma, ir noteiktas D pielikumā, balstoties uz šajā ziņojumā izklāstīto pārkārtošanās problēmu analīzi.

- **Latvija maz iegulda pētniecībā un inovācijā un saskaras ar pētnieku trūkumu.** 2018. gadā Latvija pētniecībā un inovācijā ieguldīja 0,64 % no IKP, kas bija viens no zemākajiem rādītājiem ES. Turklāt investīcijas ir ļoti atkarīgas no ES finansējuma un nav ievērojami palielinājušās vairāk nekā desmit gadus. Sistēmas ievērojamais nepietiekamais finansējums mazina tās efektivitāti un pievilcību pētniekiem, jo īpaši jaunajiem pētniekiem. Turklāt sistēma cieš no pārvaldības sadrumstalotības. Pozitīvi ir tas, ka Latvijā ir dinamiska jaunuzņēmumu kopiena, kas nedaudz uzlabo inovācijas rezultātus, ņemot vērā samērā vājos rezultātus citās jomās.
- **Latvija veic nozīmīgu administratīvo un teritoriālo reformu, kuras mērķis ir uzlabot pašvaldību darbību.** Latvija ir sākusi darbu, lai 119 pašvaldības konsolidētu mazāk nekā 40 pašvaldībās. Reformas mērķis ir palielināt pašvaldību spēju veicināt attīstību un sniegt

kvalitatīvākus pakalpojumus. Tomēr lielākajām pašvaldībām būs jāveic ieguldījumi infrastruktūrā, lai nodrošinātu, ka kvalitatīvi sabiedriskie pakalpojumi ir pieejami iedzīvotājiem, kas dzīvo tālāk no jauno pašvaldību centriem. Lai nodrošinātu reformas ilgtspēju un ātru īstenošanu, svarīga ir līdzdalības pieeja, proti, visu ieinteresēto personu iesaiste un apņemšanās.

- **Latvija veic pasākumus, lai uzlabotu savas tiesu sistēmas efektivitāti un cīņu pret korupciju. Tomēr publiskā iepirkuma kvalitātes uzlabošana joprojām ir problēma.** Tiek uzlabota tiesu sistēmas kvalitāte, jo īpaši ieviešot vienotu sūdzību portālu un izlīdzinot darba slodzi. Tā arī sekmīgi virzās uz priekšu cīņā pret korupciju, par ko liecina korupcijas uztveres rādītāju pakāpeniska uzlabošana un pastiprināta spēja izmeklēt korupciju, ieskaitot augsta profila lietas. Tomēr salīdzinājumā ar Eiropu korupcijas uztvere joprojām ir augsta. Joprojām pastāv nepilnības attiecībā uz pretkorupcijas pasākumu īstenošanas pārraudzību. Publiskā iepirkuma pārredzamību varētu uzlabot, ņemot vērā to, ka uzņēmumu vidū joprojām valda izteikti negatīvs priekšstats par iepirkuma procesa taisnīgumu. Tas, savukārt, varētu uzlabot konkurenci.

